

Umsögn um lagafrumvarp „Áform um frumvarp til laga um aldursmörk fyrir aðgengi barna að samfélagsmiðlum“ mál nr. S-132/2026

Ég trúí að hjarta hæstvirts ráðherra sé á réttum stað en með þessari lagasetningu tel ég að áhrifin munu gera mun meiri skaða en gott og biðla ég til hæstvirts ráðherra að endurskoða stöðu sína.

Lagasetningar sem og þessi munu einungis beina börnum á staði internetsins sem munu ekki fylgja lögum og reglum eða sinna eftirliti með notkun og eru mun skaðlegri en þeir samfélagsmiðlar sem eru stærstir í dag (Facebook, Reddit, Discord, Snapchat o.s.frv.). Eins augljóst og þessir stóru miðlar eru skaðlegir til lýðheilsu barna þá er eitthvað eftirlit á þessum miðlum. Einnig hafa þessir miðlar aldurstakmörk nú þegar og er það hlutverk foreldra að sjá til að börn þeirra séu ekki að nota þá fyrir þann aldur. Foreldrar þurfa að taka meiri þátt í eftirliti barna sinna á internetinu og sjá til þessa lýðheilsu þeirra sé ekki stefnt í hættu. Foreldrar hafa nú þegar aðgang að sterkum verkfærum til að sjá til þess að börn þeirra séu ekki inná þessum miðlum eða öðrum skaðlegum síðum, sem og foreldra stillingar (e. parent control) í sínum, tölvum og netbeinum. Sem dæmi bíður Síminn uppá foreldra stillingar sem lokar á lista af síðum sem þeir telja skaðlegar og er það einungis eitt hak í stillingum Símans.

Því biðla ég til hæstvirts ráðherra að einbeita sér frekar að uppbyggingu fræðslu til foreldra og barna um notkun á internetinu og þessum miðlum, og einnig hvetja foreldra til þessa vera virkir þátttakendur í eftirliti barna sinna á internetinu.

Í löndum með lögum sem og þessum hafa samfélagsmiðlar ekki sýnt framá ábyrgð um verndun persónulegra upplýsinga sem þeir safna til að staðfesta aldur notanda. Viðkvæmum upplýsingum um notendur hefur verið lekið og engin ábyrgð hefur verið sýnd af hálfu samfélagsmiðla eða þriðja aðila sem samfélagsmiðlar nota til staðfestinga á aldri notanda. Vil ég benda á gagnalekan hjá þriðja aðila sem Discord notaði við aldurs staðfestingu frá því í fyrra sem dæmi.

Einnig tel ég að þetta muni hafa skaðleg áhrif á tjáningarfrelsi einstaklinga, grafi undan lýðveldi og opnar dyr fyrir misnotkun og fjölda eftirliti (e. mass surveillance) að hálfu stjórnvalda. Til eru fjölmörg dæmi í Bandaríkjunum, Evrópu, Kína og Rússlandi um misnotkun stjórnvalda þegar þau hafa greiðan aðgang að fjölda eftirlits tólum.

Því biðla ég til hæstvirts ráðherra að endurskoða þetta frumvarp og draga það til baka. Þetta frumvarp mun ekki þjóna þeim tilgangi sem ætlast sé til og gera illt verr. Það er hlutverk foreldra að ala upp börnin sín og sjá til þess að þau séu vernduð. Það er hlutverk foreldra að leiða barnið í uppeldinu. Það er ekki hlutverk stjórnvalda að ala upp börn fólks. Við eigum ekki að dreifa okkar persónulegu upplýsingum til stórfyrirtækja úti heimi og þessi löggjöf mundi bæta við þá dreifingu.

Undirritaður er doktor í eðlisfræði frá Háskóla Íslands

Arnar Már Viðarsson